

Дорошенко Ганна Олександрівна,
д.е.н, професор
завідувач кафедри економіки та менеджменту
Новікова Ірина Сергіївна,
здобувач вищої освіти,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД ЯК ЗАСІБ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ВИТРАТНИХ МЕТОДИК

Анотація. З метою оптимізації структури, економії витрат, підвищення рівня професіоналізму при виконанні окремих операцій, зростання швидкості управлінських процесів сучасні підприємства часто звертаються до сторонніх організацій для надання професійних послуг. Найчастіше такими послугами є: аутсорсинг, краудсорсинг, аутстафінг.

Ключові слова: аутсорсинг, послуги, допоміжні процеси, ефективність, передача.

Підприємство на певному етапі свого розвитку оцінює економічну доцільність застосування таких форм залучення сторонніх організацій:

1) аутсорсинг виробництва продукції та/ або надання послуг промислового характеру (повний або частковий);

2) краудсорсинг;

3) аутстафінг.

Розподіл основних бізнес-процесів здійснюється на основі специфіки діяльності підприємства та його готовності довірити внутрішню інформацію зовнішньому постачальнику [1]. У певних випадках, коли є впевненість у компетентності зовнішньої компанії в потрібній області, для виконання основних бізнес-процесів застосовують аутсорсинг. Але у таких випадках компанія-замовник повинна бути готова до деяких обмежень і втрати контролю над ходом процесу.

Допоміжні процеси призначені для забезпечення стабільного функціонування основної діяльності компанії. До них можна віднести бухгалтерський облік, ІТ-забезпечення, монтаж і ремонт виробничого устаткування, прибирання тощо. Такі бізнес-процеси доцільно віддавати на аутсорсинг, так як виконання більшості з них буде найбільш ефективним, якщо це буде робити компанія, яка спеціалізується в конкретній галузі [2].

Для проведення маркетингових досліджень і планування доцільно застосовувати краудсорсинг, так як одним із стратегічних напрямків організацій є орієнтир на споживача. Таким чином, підприємство отримує інформацію з точки зору користувачів послуг (продукції) і виявляє найбільш перспективні для себе шляхи розвитку.

При виконанні будь-яких одиничних проектів можна застосовувати аутстафінг, так як зовнішній співробітник, професіонал в конкретній області,

у співпраці з внутрішнім штабом компанії, сприятиме максимальній ефективності прийняття управлінських рішень для розвитку бізнесу.

Якщо ефективність зазначених технологій не буде підтвердженою, або коли конфіденційність інформації є дуже важливим чинником, компанії слід застосувати інсорсинг (виконання бізнес-процесів власними силами), заснований на впровадженні кращих рішень.

Таким чином, на основі процесного підходу виявлено, що стосовно будь-якого бізнес-процесу можна застосовувати різні методики зниження витрат, однак при цьому слід враховувати ряд факторів.

По-перше, це специфічні особливості діяльності компанії-замовника, так як на основі цього до відповідальних за процес пред'являються конкретні вимоги.

По-друге, треба враховувати роль і важливість бізнес-процесу для підприємства. Головні бізнес-процеси виконуються за допомогою внутрішніх потужностей, в той час як віддалені від основної діяльності, але не менш важливі процеси виконуються зовнішнім постачальником-професіоналом. Ще одним фактором, який необхідно враховувати, є ступінь розкриття інформації при застосуванні того чи іншого методу. Чим серйозніше інформація, тим більше вимог пред'являється до постачальників послуг.

Класифікацію аутсорсингових проєктів здійснюють залежно від обсягів виробництва та/або надання послуг промислового характеру, що передаються аутсорсеру, та співвідношення ризиків між учасниками таких відносин.

Залежно від цього виділяють такі види аутсорсингових відносин:

— частковий або вибіркового аутсорсинг – щодо виокремлення для виконання аутсорсером частки бізнес-процесів або конкретних функцій компанії;

— повний або максимальний аутсорсинг – щодо передачі аутсорсеру здійснення всього спектру дій за окремими функціями;

— реструктуризаційний аутсорсинг – компанія відмовляється від самостійного виконання окремих функцій, що супроводжується ліквідацією відповідних структурних підрозділів.

Повний аутсорсинг підприємству доцільно використовувати у тому разі, якщо компанія-аутсорсер у певній сфері має високий рівень компетенцій високої якості, а також повністю забезпечена ресурсами для здійснення послуг та/ або виробництва продукції за проєктом аутсорсингу.

Частковий аутсорсинг підприємству варто використовувати у випадках, коли компанія-аутсорсер не має достатньо високого рівня компетенцій, але якість її компетенцій та рівень забезпеченості ресурсами відповідають потребам проєкту з аутсорсингу [3].

Коли компанія-виробник (що вирішує питання щодо доцільності використання аутсорсингу) у певній сфері володіє високим рівнем компетенцій високої якості, а також повністю забезпечена ресурсами для здійснення послуг та або виробництва продукції за проєктом, то їй недоцільно передавати частину свого бізнесу на виконання компанії-аутсорсеру. Варто

розробити додатковий проект, за яким буде вироблятися продукція та/або надаватися послуги, та виконувати такі роботи власними силами. У цьому випадку згенерований прибуток залишиться у компанії виробника, а не перейде аутсорсеру.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Аникин Б.А., *Аутсорсинг и аутстаффинг: высокие технологии менеджмента*: уч.пос. Б.А. Аникин, И.Л Рудая. Москва: ИНФРА М, 2014. 288с.
2. Бравар Ж-Л. Ефективний аутсорсинг: *Розуміння, планування та використання успішних аутсорсингових технологій*: монографія Пер. з англ. / Ж-Л Бравар, Р Морган – К.: "Баланс Бізнес Букс", — 2007. - 345 с.
3. Вишняков В., *Аутсорсинг як інструмент реформування компанії [електронний ресурс]* / В.Вишняков. - Режим доступу: <http://elibrary.miu.by/authors!/author.28.html>
4. *Менеджмент: простір варіантів*: навчальний посібник. За заг. ред. проф. Г. О. Дорошенко. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 520 с.